

6. Філософія: історія, суспільство, освіта.- К.: 2011.
7. Філософія: навч. посіб./ Гончарук Т.В., Джугла Н.В., Шумка М.Л., - Тернопіль: підручники і посібники, 2016. – 416 с
- 8.

Гураль Наталія студентка гр. ЕЕП-11

РОЗВИТОК ДУХОВНОГО ЖИТТЯ ЯК НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА ПРОЦЕСУ РОЗБУДОВИ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ.

Постановка проблеми: Розбудова Української державності, побудова суспільства неможлива без розвитку української духовності. Відколи наша держава незалежна, основною метою державного управління був і є розвиток економіки, а духовна сфера суспільства розвивалась за залишковим принципом. Через те, що духовний розвиток суспільства не мав чіткої програми, будь – яка сфера не розвивалась так, як то мало бути. Для вирішення проблем у духовній сфері потрібно обдумати діяльність органів державної влади щодо формування і розвитку духовних цінностей українського суспільства.

Мета дослідження: відродження духовності, духовного життя в українському суспільстві, відновлення цінностей Української Держави. Юність – це пора вільної активної волі, яка вчиться розрізняти добро від зла: послух від свавілля, любов від хотіння, совісне від безсовісного. Життя ставить чимало випробувань, які дуже складно подолати, особливо у молодому, юначому віці. Це період поривів і наснаги, ризику і необдуманості. Людина, все частіше задумується над життєвим шляхом, прагне ставитися до самої себе свідомо, саморозвиватися, самовиховуватися. Це процес піднесення людини! Один з філософів назвав це «людським самобудівництвом». Основним принципом цього будівництва є духовний світ людини.

Духовний світ мислителя минулого ототожнювали з душею людини. Уявлення про душу було, як віра в те, що наші думки, воля, почуття, саме життя, було чимось відмінним від тіла, хоча з ним пов'язане. Так, Платон порівнював тіло з кораблем, а душу - з керманцем корабля. Матеріальне і духовне, тіло і психіка пояснювалось таким чином, як дві самостійні засади. Також відомий філософ Аристотель створив ідею про нероздільність душі і тіла. Йому належить також думка про те, що душа людини - перший двигун тіла. Ще один відомий французький мислитель Декарт відзначив, що душа зв'язана з тілом не як керманець з кораблем, а багатого тісніше, складаючи з ним ніби одне ціле. Людина, у якій розвинуте духовне життя, володіє, як правило, важливою особистісною якістю. Така людина набуває духовність, як прагнення до висоти своїх власних ідеалів і помислів. Духовність припускає наслідування гуманістичним, ціннісним орієнтирам, душевність, дружелюбність у спілкуванні та відношенні між людьми. І навпаки, людина, у якій духовне життя практично не розвивалось, бездуховна. Духовність виступає внутрішнім світом людини, зв'язком людини з релігією. Духовність – це те, що може відрізнити людину, що властиве лише їй одній. Основною метою духовного самовдосконалення є досягнення гармонії між власним життям і навколишнім світом

Сутність духовного світу людини визначали і словом «дух». Англійський філософ Т. Гоббс указував: у найбільш загальноприйнятому значенні слово «дух» - це людський вимір, людський розум або його схильність. А схильності розуму, зауважує філософ, бувають різні: схильність до моральної неохайності ми називаємо нечистим духом, схильність до злості - злим духом, схильність до похмурості - похмурим духом; сум, викликаний думкою про нестачу своїх сил, називається занепадом духу, а хоробрість - це велич духу.

З покоління в покоління найважливішим місцем у духовному житті суспільства є релігія, а також релігійна свідомість. Повноцінно духовно-розвинута людина не тільки усвідомлює велич Творця, але й здатна любити інших, творити добро, милуватися красою, бути ввічливою, знати цінну життя і прагнути ще більш духовно збагатити себе. Основним внеском церкви має бути те, щоб зберегти пам'ятки історії, національні святині українського народу. Сьогодні за словами Ярчука, ідеалом християнського виховання є чесна людина, яка житиме згідно з наукою та допомогою церкви. Духовність - це ідеал, до якого прагне людина у її особистому

розвитку, в основному орієнтація на вищі, абсолютні цінності. Цінності нерозривні з духовним світом особистості. Якщо розум, знання складають найважливіші компоненти духовності, які формуються на цій основі, відносяться до тих цінностей, які пов'язані з життям та сенсом життя людини, так чи інакше вирішальним питанням про вибір свого життєвого шляху, цілей і сенсу своєї діяльності і засобів їх досягнення.

Численні проблеми сучасної української держави такі, як політичні й економічні, проблеми у сфері екології та медицини, корупція, техногенні катастрофи, наркоманія, алкоголізм, соціальна несправедливість мають одне спільне підґрунтя - недостатній рівень духовності в українському суспільстві.

Політика втратила духовні орієнтири і зайнята телеімітаціями. З часу отримання незалежності в Україні не зроблено жодного перетворення фундаментального рівня в жодній сфері життя. Українство знає пригнічення духу і стає бездуховним. На сьогодні час в українському суспільстві відсутня будь-яка ідеологія, а це спричиняє некоректне формування особистості. У багатьох випадках й усі вище наведені проблеми є наслідком цих обставин.

Сьогодні найбільш актуальним є відродження духовності.

Потрібно щоб люди привчилися гармонізувати свої стосунки з іншими, вчитись гармонізувати цінності та моралі, усвідомлювати свою відповідальність перед суспільством за вчинки та дії. Адже саме духовне життя є невід'ємною складовою розбудови української Держави.

Духовно – моральне виховання молоді – це водночас велика відповідальність і джерело зміцнення нації. Сучасна молодь взагалі не бачить сенсу в духовності.

Формування духовної особистості потребує від батьків, від самої людини постійного вдосконалення системи виховання, а також урахування вікових особливостей і виховання духовних цінностей. Виховання на основі цінностей – шлях особистості, її духовного світу. Адже через правильний вибір основних життєвих цінностей проявляється самореалізація особистості.

Духовні цінності людини своїм корінням сягають глибокої давнини, де ідеалами була пира та чесна праця, турбота за ближнього, життя протікало у відповідності до законів Бога і природи. На жаль, прагматичний вік наклав свої корективи на духовність людини. Грубість, невміння, небажання зрозуміти іншого, проявити повагу, толерантність, співчуття, милосердя, справедливості – незаперечні докази дефіциту моральності, гуманності, який, на жаль, все частіше проявляється у поведінці сучасної молоді і навіть у вже збагачених життєвим досвідом старших осіб. Такі риси як озлобленість, егоїзм, цинізм, жорстокість, зневага до іншого, брак почуття власної гідності роз'їдають людські стосунки, руйнують їх, зводять у безвихідь вирішення найважливіших питань індивідуального і суспільного життя. І мабуть все через те, що з кожним роком посилюються тенденції до домінування у молоді матеріальних потреб над духовними.

Матеріальні цінності посідають перше місце, при цьому нехтуються моральні. Людина стає залежною від того світу, в якому вона перебуває. А саме: від грошей, пристрасті, влади. Молодь не бажає бути зобов'язаною комусь іншому.

Вона знаходить засоби, які покращують її життя. Нині людині пропонується усе готове, лише встигай цим скористатися. Людина автоматично стає рабом і забуває про ту мораль, про ту духовність, яка є основою її буття. Молодим людям складно вирішувати, що цінніше – збагатити себе духовним чи матеріальним благополуччям. Сучасна молодь має прагматичну орієнтацію, матеріальні цінності вважаються пріоритетними. А оскільки молода людина, студент, ще перебуває у батьківській родині, мають вплив на нього цінності, вироблені старшим поколінням, то до усіх проблем ще додається «вакуум сімейної духовності». Бо турбота батьків про дітей зводиться лише до матеріальних здобутків, а звідси – духовна деградація нації.

Мудрий філософ Григорій Сковорода писав, що «людина народжується двічі: фізично і духовно. Біля духовної коліски стоїть духовний наставник – вчитель, який стає людині другим батьком, матір'ю, бо прищеплює її душі моральні якості віри, надії, любові, глибокої поваги до рідної землі, свого роду, держави». Отож роль його у процесі духовного розвитку молодої людини незаперечна. Саме людина намагається пробудити ті зародки духовності, що є в кожному дитячому серці від народження. І місія полягає не в критиці дитини, а в утвердженні добра, пошуках ефективних шляхів до одухотворення навчання, через пошуки високого смислу буття людини, через єднання науки й релігії.

Висновок: вивчаючи аспекти, перспективи, проблеми духовного світу сучасної української молоді, можемо сказати, що нерозв'язаних питань не буває. Так, проблема духовно-морального виховання є, але є і шляхи її вирішення. При цілеспрямованій і скоординованій роботі сім'ї, викладачів і кураторів, церкви, політичної та освітньої системи і окремо взятої особистості над собою відбудеться успішне, духовне відродження сучасної молоді, гармонізація соціального життя нації. Адже духовне життя народу, його майбутнє в першу чергу залежить від рівня духовності, утвердженої в молоді, яка тепер навчається, а завтра прийде молодими фахівцями на роботу. Від того, наскільки молоде покоління національно свідоме, патріотичне, готове взяти на себе відповідальність за розвиток і збереження духовності та культурних здобутків української держави, значною мірою залежить доля країни, її національні інтереси. Дух, як сила волі, заснована на народних традиціях і духовність, як здатність творити добро у соціальній сфері – основа нової національної ідеї України.

Література

1. Винницький О. Церква і духовне буття / Духовні скарби українського народу в житті молоді. – Тернопіль: МП «Чумацький шлях», 1994. – С.112-114
2. Горак Г.І. Філософія курс лекцій. – К.:ВІЛБОР. – 1997. – С.58
3. Гончарук (Чолач) Т.В., Джугла Н.В., Етнологічні інтенції осмислення українства у філософії Богдана Цимбалістого. // Психологія і педагогіка. – Тернопіль, 2018. - №1-2. – с 155-162.
4. Джугла Н. До питання Українського східного Обряду у рішеннях Замоїського скандалу 1720р. / Історія релігій в Україні. – Львів, «Логос», 2005. – с 210-215
5. Світоглядні та соціокультурні засади формування модерної української нації: монографія / Гончарук Т. В., Гнасевич Н. В., Гурик М. І., Рудакевич О. М., Томахів В. Я., Чигур Р. Ю., Шумка М. Л.; кер. авт. кол. О. М. Рудакевич. – Тернопіль : ТНЕУ, 2015. – С.122-123.
6. Сковорода Григорій. Повне зібрання творів: У 2 т. - К.: Наукова думка, 1973. Т. 2:Трактати, діалоги, притчі, переклади, листи. – С.232-234.
7. Філософія: навч. посіб./Гончарук Т.В., Джугла Н.В., Шумка М.Л., - Тернопіль: підручники і посібники, 2016. – 416 с